Հատը 3 եւ կէս դրուշ

ԲԱԺԱՆԱԿՑԵՔԻՆ

Մի տարի [illegible]
Վեցամսեայ 35 »
Արտասահմ. տարի 4 ոսկի
Վեցամսեայ 2.50 »
Իրաք եւ Պարսկ. 1 անգլ. ոսկի

ԱԶԳԱՊ

ՇԱԲԱԹ
30 ԱՊՐԻԼ 1927

Հասցէ՝ «AZTAG»
Journal Arménien
B. P. 587
Beyrouth—Liban

Ա. Տարի — Այս եռատարակուի Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը — Թիւ 16

Խմբագրական

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Միջոցապային կեանքի կանգնած դէպքերը, Զինադադարէն մինչև Մեքսիքա, կը դիտենք արժանապատիւ մը ուշադրութեամբ. մինչդեռ ամենուիրբը դէպքն անցաւ, տեսի ունեցած Թիւրքիոյ մէջ՝ կը լարէ մեր ուշադրութիւնը: Ինչ աւելի բն սկսան, քան այս վերաբերմունքը. չէ՞ որ դեռ երէկ մեր ալ հայրենիքն էր Թիւրքիան։

Շատ բան է փոխուած այդ «հայրենիքին» մէջ։ Շարմարլն և էնթարիէն մինչև ծագաւոր գէնարալ չկար։ Ո՛ր հայը չէ մրդուած իր ծննդավայրի ապա կամ այն Ային ու Հասանը՝ երեւակայելու եւրոպական գլխարկով ու օձիքով։ Ի սրտէն անհաւատալի, բայց հետզհետէ ասոյնանական հիմնաւորումով, Թիւրքիա գտնէ իր արտաքին կեդեւով արդէն եւրոպականացած է այսօր։ Որքան որ ճիշտ ըլլայ այս պարագան, թէ արտաքին շղարը ոչինչ է եթէ չէ փոխուած ներքինն ու իրականը. այնուամենայնիւ այսքան կարճ ժամանակի ընթացքին, Թիւրք վարիչներու ձեռք բերած յաջողութիւնները այս մարդին մէջ, բնականօրէն հայ մարդուն հատել կուտայ շատ իրաւացի և իր ճակատագրին հետ կապ ունեցող հարցերու մասին։

— Թիւրքիան իրաւունք կը յարուցանէ՞։

— Թալանող և կոտորող Թիւրք քաղաքային պիտի դառնայ շինարար արհեստաւոր։

— Ուրիշներու ճակտի քրտինքով գարերէ ի վեր ապրելու վարժուած Թիւրքը դիւրայոյզն, ապ՞ էր բեղմնաւորէ՞ իր երկիրը։

— Թրքական անհաշիւ պաշտօնէութիւն, որ հոշակ է հանած իր ծուլութեամբ և կաշառակերութեամբ, մէկ օրէն սիւսը փոխուելով պիտի նուիրուի իր երկրի շահերու։

Ու վերջապէս, տեսակն պիտի ըլլայ Թիւրքիոյ շուրջ այն խաղաղութիւնը, որ պատեհութիւն կուտայ անոր ներքնապէս կազմակերպուելու։

Երբ մի առ մի քննենք այս խնդիրները՝ հիմնուելով մարդուն և ակնառութիւններու վկայութեան վրայ, կը գտնենք որ Թիւրքիան իր այս վերջին կէս դարու պատմութեան ընթացքին առաջին անգամն է որ կ'ունենայ զեկավարներ, որոնք ուղղակի բռնութեամբ կը մղեն զինքը յառաջդիմութեան ճամբուն վրայ։ Ճիշտ է, որ վայրագութեան և ատելութեան զգացումով, Թիւրքը միշտ Թիւրք է, բայց այդ իրականացման թէ քէմալական և թէ հայոյն, համ որ այն չի փոխուիր, կատարուած փոփոխութիւնները ինչ ալ ըլլան, արդիւնքը միշտ բացասական պիտի ըլլայ մեզ համար։

Քննելով Թիւրքիոյ ներքին կացութիւնը իրաւասի աչքերով կարելի է հաստատ ըսել, որ այո՛, յառաջդիմութիւն կայ Թիւրքիոյ մէջ։ Ժամանակ է, որ գէպքերը տեսնենք այնպէս՝ ինչպէս որ են, ոչ թէ այնպէս ինչպէս որ մենք կը ցանկանք։ Մեր փափաքը ոչինչ կը փոխէ իրականութենէն։

Միջանկեալ այս պարզաբանութենէն վերջ, կարելի է նոյնքան վճռական ըսել, թէ որքան ալ անկեղծ ըլլան Թիւրք վարիչներու ջանքերը՝ իրենց երկրին ապագան ապահովելու համար, ապարդիւն է և յաջողութիւնը ժամանակաւոր։ Ուշ կամ կանուխ, Թրքական ամայի բայց բարեբեր հողերը բաժին պիտի դառնան եւրոպական ազգերու։

Պատմութեան մէջ առաջին անգամն է որ, Թիւրքիան սահմանակից կ'ըլլայ եւրոպական երեք մեծ պետութիւններու։ Առաջին անգամն է նոյնպէս որ կը գտնուի երիտասարդ և ուժեղ պետութեան մը՝ Իտալիոյ տենական սպառնալիքին ներքև, որ ինքզինք կը նկատէ բնական ժառանգորդը Անատոլուի եզերքներուն։ Եթէ ան ցեղային մէջ, աշխարհակալ տէրութիւններու աչքերը յառած կ'ըլլային Թրքական գաղութներու և կամ այլացեղ ժողովուրդներով բնակուած հողերու վրայ։ Ներկայիս ան նք կ'սպառնան բուն Թրքական հայրենիքին։ Եթէ Հայաստանը կ'ինայ Թրքական ծրագիրներու ճամբուն վրայ, Թիւրքիան ևս ենթակայ է եւրոպական ազգերու շատ աւելի ուժեղ հոսանքին։

Ընդհանուր պատերազմ մը պէտք եղաւ, որ այդ ազգերը համաձայնելով իրար մէջ կիսեն տարածքները։ Ի՞նչ դէպ պիտի արդեօք, որ կրկին անգամ գտնուելով, պիտի գան վերջին հակատագրական հարուածը տալու մեր դարաւոր թշնամիին։

Եզրակացութիւնը կ'ըլլայ այն՝ մեր հարևանցի տեսութեան, որ Թիւրքի ներքին կեանքը, հակառակ գոյութիւն ունեցող դժուարութիւններուն և ստեղծական տագնապին, ունի իր փայուն կողմերը։ Երկրին վարիչները բռնութեամբ և մարակով առաջ կը մղեն Թիւրք ժողովուրդը։ Կ'ախատին Թրքութեամբ լեցնել ամայի հողերը, երկիրը պատել երկաթուղիներու ցանցով մը և ստեղծել արդիւնաբերական կեանք։

Իսկ հակառակ կողմէն, քաղաքական կացութիւնը Թիւրքիոյ շուրջ ամպոտ է և լեցուն անակնկալներով։ Որոշ է Իտալիոյ ունեցած ձգտումները։ Պուլկարիա ևս եկած կ'երևի այն եզրակացութեան, որ Թիւրքիոյ շուրջ գործ ունենալու մը միայն պիտի փրկէ զինք կոյծանումէ։ Իսկ ասոր վրայ աւելցնենք այն, որ խորամանկ Անգլիան մխուած Թիւրքիոյ կողին, մէկ ձգ ուսմ ունի՝ հասցնել զայն ա՛նպիսի վիճակի մը որ չիսովէ իր հանգիստը հնդկաստանի ճամբուն վրայ։

Թիւրքիոյ յառաջդիմելուն ճիգերը պիտի անցնին ապարդիւն։ Հեռու չեն ևիր այն օրը երբ կը կատարուի այս երկրին վերջնական հաշուեյարդարը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԹԵՄԸ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Ա

Հանրութեան յայտնի են այն դառն իրողութիւններն ու դժոխային պայմանները, որոնցով շրջապատուած ենք մենք։ Սակայն հանրօգուտ աշխատանքից խուսափիլ չկայ հասարակական գործչի համար, քանզի այդ գործիչը սերտ կապուած է հայ հաւաքականութեան հետ, իսկ նրա աշխատանքը պայմանաւորում է մեր ժողովրդի գոյութիւնը մնալուն և տևական։

Արաբական այս նոր պետութեան մէջ հանգրուան գտած հայութիւնը գերագոյն ճիգ է անում՝ առողջ բնազդից մղուած կամ գիտակցութեան հրամայական թելադրանքից ստիպուած՝ ինքզինքը կազմակերպելու համար։ Պարզ և դիւրին է, առաջին հայեացքից, այդ աշխատանքը։ Մինչդեռ, իր էութեան մէջ, լուրջ խոչընդոտների ենթակայ է այն։

Գռեհկութիւնը, անկրթութիւնը, ազգային գիտակցութեան պակասը, սեփական օգուտի գերադասութիւնը ժողովրդի շահից, փառամոլութիւնն ու փոքրոգութիւնը թոյն են որը, կում հասարակական առողջ օրգանիզմի մէջ։ Սաթց ու կեղծիքից կարծէք չեն զարշում և միջոց չեն խնայում շնչահեղձ անելու ամէն մի արժէքաւոր գործ, որի հիմնադրութեան վրայ ոյժ ու կորով սպառած չունին բնաւ։

Փաղանի՛ք է միթէ, որ տգիտութիւնը, հասարակական դաստիարակութեան պակասը ու անպատկառութիւնը իշխում են մեզ վրայ և տնտնական նեղ, սահմանափակ, ողորմելի եսին զոհ է գնում ամէն ինչ։ Քննադատութիւնը՝ առողջ ու անկողմնակալ, զոհաբերուած է կեղծիքին ու արևելեան քծնանքին։

Հասարակական պայքարի ընթացքին յաղթողն վարկաբեկիր, զրպարտիր ստոր ու անվայել միջոցներով։ Եթէ յաղթես, պարտուողին կխճռրիր, ոտի տակ տուր, գետնին հաւասարեցրու։ Վիրաւոր կրծքին մի աւելորդ հարուած ևս տուր, որ հանգըստանան քո անասնական կրքերը։

Ահաւասիկ մեր նկարագիրը։

Ձկայ մեծահոգութիւն՝ կիրթ ու ազնուացած։ Իշխողը փոքրոգութիւնն է՝ անարգ ու գարշելի։

Այսպիսի դառն օրեր անցուց հայութիւնը Լիբանանի մէջ և չկարողացաւ խուսափիլ արիւնից անգամ։ Այժմ, վերջապէս, գործի գլուխն անցաւ Լիբանանի Ազգային Գաւառական ժողովը՝ օրէնքի հիման վրայ ընտրուած։ Գաւառակների իրաւասութեան սահմանների մէջ են մրցում Տրիպոլիից մինչև Սայտա — Սուր քաղաքները ցրուած 30—35 հազար հայութիւն։

Սեպտեմբերի վերջերից մինչև այժմ Գաւառական ժողովը մէկ նիստ ունեցաւ միայն։ Ցանցանքն իրենը չէ։ Լրացուած է Քաղաքական ժողովի կազմը։ Հարթուած են դժուարութիւնները, և Քաղաքական ժողովը կանգնած է ստեղծագործական աշխատանքների սեմին։ Այստեղ է, որ դործադիր մարմինը ջանք պիտի թափի, ցուցահանելու համար նախաձեռնութեան ոգի և գործելու կորով։

Մանր են այդ աշխատանքները՝ նիւթական ու բարոյական զոհաբերութիւն պահանջող։ Հասարակական գործչի պարտականութեան գիտակցութիւնը և կեանքի հնոցի մէջ ապնուացած զգացումը ստիպում են զոհել ու զոհաբերել ամէն ինչ, մեր վշտաբեկ ժողովուրդը առողջ և ցեղային արժանապատուութիւնը բարձրը պահելու համար։

Դժուար է մեր այլանդակ իրականութեան մէջ գործելն առաւելապէս նրա համար, որ չունինք կեանքի փորձը այդ ասպարէզին մէջ։ Թէ Դաւառականը և թէ Քաղաքականը առաջինն են, որ գործունէութեան ուղի ճշտելու անհրաժեշտութեան առաջ են կանգնած։ Միակ մխիթարութիւնն այն է, որ մեր նախորդները, որպէս ստեղծագործական աշխատանքի արդիւնք, թողել են մեզ Ազգային Նուիրական Սահմանադրութիւնը, որպէս գործունէութեան ուղեգիծ։

Մեր հայրերի սահմանած օրէնքն ինքնին այն յատակագիծն է, որի վրայ Քաղաքական ժողովը իր կազմակերպական աշխատանքները հիմնաւորելու պարտականութիւնն ունի։ Լիբանանի Քեմը կանոնաւորելն ու կարգի բերելը խիստ անհրաժեշտութիւն է։

«Քաղաքական ժողովոյ պաշտօնն է Ազգային քաղաքական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը — ասուած է Սահմանադրութեան մէջ։ Իւր պարտականութիւնքն են Ազգին բարեկարգութեան ու յառաջդիմութեան մտադրութիւն և փոյթ ունենալ, իր տեսչութեան տակ գտնուող խորհրդոց կողմէն մատուցած ազգօգուտ առաջարկութիւնները ուշադրութեամբ քննել, և անոնց կտրեւորութիւնը յայտնուելէն ետքը՝ հաստատել կամ գործադրութեան արգելքները բառնալու ջանք ընել։»

Արգէն պարզ է Քաղաքական ժողովի անելիքը՝ ընդհանուր գծերով։ Օրէնքի կիրառումը կեանքի մէջ և կատարած աշխատանքները չշափելի դարձնելը կախուած է Քաղաքական ժողովի ձեռնհասութիւնից։ Մենք իրազեկ ենք մեր ուժերի համեստութեանը։ Բայց և այն համոզումն ունինք, որ աշխատանքը՝ կատարած յատուկ ծրագրով, հետևողական և յարատև, կը տայ իր բաւարար արդիւնքը։ Այս մասին, սակայն յաջորդ անգամ։

Ա. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

ԿՈՐԱՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ՄՈՌՅՈՒԱԾՆԵՐ

(Ազգ. Իշխանութեանց Խուսադրութեան)

Անցիոքէն 7-8 ժամ հեռաւորութեամբ դէպի հիւսիս արևելք, Ճրսրբ էլ Շղրբրի Գազային մէջ կորսուած և մոռացութեան տրուած երկու գիւղեր կան, Եագուպիյէ և Ղբնիյէ անուններով, առաջինը բոլորովին հայաբնակ իսկ երկրորդը Ռբրիոտնեայ արաբնեով խառն բնակուած։

Անչուշտ ջաղդերէ և զուլումէ մազապուր բաղմութիւն մ'է, որ պատմութեան մութ ժամանակներուն եկած ու ապաստանած է Ղուսէյրի լեռներուն մէջ, և չրջապատուած արաբ-իսլամ ցեղերէ, հեարգհետէ սկսած է այլասերիլ, նոյն իսկ անճանաչելի դառնալ։ Մօտաւորապէս հարիւր ընտանիք կը հաշուին այս գիւղերը որոնց բոլորն ալ գրեթէ քիչ շատ կալուածի տէր, հողագործ, և բարեկեցիկ կեանք վարող։ Իսկ շատ սրտաճմլիկ է անոնց պատկերը բարոյական տեսակէտէն. տգիտութեան և խաւարի մէջ ինկած այս բաղմութիւնը զուրկ է որևէ կուլտուրական հաստատութենէ, որու գոյութեան արգելք կը հանդիսանան յարանուանական պայքարները, որոնք աւելի զօրաւոր թափ ստացած են ընդհ. պատերազմէն յետոյ, և դատապարտած ժողովուրդը այլասերումի։

Պատերազմէն առաջ Պոլսոյ «Մի. ացեալ Ընկ. Հայոցը Լսթաքիոյ վանքին վանահայրը Մովսէս վարդապետի աջակցութեամբ դպրոց մ'էր բացած, ուր կերթային երեխաները մայրենի լեզուն սորվելու և նախնական կրթութիւն ստանալու, իսկ պատերազմէն յետոյ ինչպէս ըսինք, օտար Միսիոնարներու և մասնաւորաբար Լատին կղերականութեան ի գործ դրած ճնշումները պատճառեցին որ ժողովուրդը ակամայ հրաժարի այս բոլորէն։

Ընդարձակ են Լուսաւորչական եկեղեցիի կալուածները, միայն ձիթենիներէն կարելի է տարեկան 5—6 հազար լեռդ ձէթ հաւաքել, որոնց գինը հաւասար է երկու նախակրթարանի պիւտճէրն, բայց այսքան ընդարձակ կալուածներէն մէկ մասը գրաւուած են օտար վանքերէ, իսկ մնացածները անվերջ դատերու և դատավարութիւններու պատճառով իսպան ու անբերի վիճակի մատնուած։

Անհերևակայելի պզարիւնութիւն և անհոգութիւն իսկապէս... Այո՛, տարիները կը հոլովուին, սակայն մեր ցեղի ճակատագիրը ժողովուրդներու պատմութեան մէջ կը մնայ ամենադառնը, ենթակայ օր է օր առելի սաստկացող նիւթական և բարոյական վտանգներու, ու թէպէտ խօսք որ երկրագնդի չորս ծագերուն ցիր ու ցան հայն է որ կանգնած է այս վտանգ երուն դէմ հանդիման ու թերևս դատապարտուած մնալու դեռ անորոշ ժամանակ մը։ Վնասի նուազագոյն չափով կարել անցնելու համար այդ անորոշ հորիզոնը, անհրաժեշտ են կենդանի գործ և ջանքերու կանոնաւոր լարում, մինչև ազատ և անկախ հայրենիքի մը ստեղծումը, որը իր մէջ պիտի ամփոփէ այս թափառական բազմութիւնները։

Ահա՛ ողբերգական տեսարան մը հոս մեր աչքերուն առջև. երկու հարուստ հայ գիւղեր քանի մը տարի յետոյ բոլորովին պիտի մոռնան իրենց նախնիքներն ու ազգութիւնն ալ՝ իրենց անուններուն և բարբառներուն պէս։ Արդեօք մեր կրօնական և կրթական գործերը վարող իշխանութիւնը երբ և իցէ հետաքրքրուած և միջոցներ ստեղծած է այս անհետ կորսուելու դատապարտուող մեր հայրենակիցները փրկելու համար ըսպառնացող վտանգէն։ Երկ օր տարիներ այս երկրի մէջ ապրող և այս երկրի քաղաքացիներու համարուող գիւղացիներու վագրցները ո՞ր արգարութեան վրայ յենուած կ'իրացուին օտար վանքերու կողմէ և կամ կը դատապարտուին անբերի վիճակի, ուղղակի ազդելով ժողովուրդի յառաջդիմութեան վրայ։ Մենք չենք խորհիր թէ կրնայ որևէ լուրջ տրդիլք մը ըլլալ մեր իրաւունքի պաշտպանութեան մէջ։ Միակ ցաւը մեր անտարբերութիւնն է։

Ստիպուած եղանք այս կարգ մը ակնարկութիւնները ընել, որովհետև որևէ իրազեկ հայ չկար որ լռել ու լռելեայն լսել ցնցող պատմութիւնները, որոնք կը պատմեն այս խեղճերը, կը զգան իրենց անզօրութիւնն ու կորուստը, և կը հառաչեն ու կուլան եթէ կուզէք... Կայ և ուրիշ պարագայ մը։

Ենթադրենք պահ մը որ ամէն յարանուանութիւն ազատ է իր պաշտպանը ընելու և ինչո՞ւ չէ՞ որ «կրօնքը անհատական խղճի գործ է» ու մարդ ազատ է իր ուզած ձևով աղօթելու։ Բայց այս պրոպականդ այնքա՞ն գռեհիկ հողի վրայ կը տարուի, որ յաճախ երբ կը հարցնես մեր գաւառացի Թրքախօս, երբեմն արաբախօս, ու նոյնիսկ հայախօս հայ-

բենակիցներուն իրենց ազգութիւնը նոյնքան գոհեցիկօրէն կը պատասխանեն — Բողոքական— Կաթոլիկ— կամ Լատին—: Ցաւոտ երևոյթ, քրոնաներորդ դարու սրնթաց թաւալող մարդկային քաղաքակրթութեան մէջ այսքան վրան բաց կատակերգութիւններու դերակատարներն ենք տակաւին... Եւ նոյնքան ցաւոտ այն երևոյթը որ եկեղեցին ու ազգութիւնը՝ զանազանելու անկարող ժողովուրդի մը Լուսաւորչական քահանայ մ'ալ գլացուած է մինչև այսօր, մինչդեռ տասը քահանայի և ուսուցչի ծախքերը փոխադարձաբար հոգալու հոգ կայ, եթէ ուժ և կարեւորութիւն արուի։

Տէրսիմի և Սինճարի լեռներուն մէջ կան քիւրտ աշիրէթներ որոնց մէջ շատ կան Կարապետ օղլու Հասան, Մարկոս օղլու Հիսէյին ու նոնց հետքերը միչև մեր օրերը հասած են, մենք անցուցինք բռնակալութեան այդ ասիճանները, ուստի չթողունք որ մեր քթի տակ նոր նոր Իպրահիմներ և Մուսաներ կոսնցրնենք...։

13 Ապրիլ 1927 ՎԱՀԱՆԻԿ

Լնտիոք

ԱՊՐԻԼ 24Ը ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Նահատակաց սգատօնին առթիւ աննախընթաց և հանդիսաւոր տօնակատարութիւններ եղան այս տարի Պէյրութի մէջ։ Երկու եկեղեցիներու մէջ ալ, քաղաքի և վրանաքաղաքի, տեղի ունեցան Ս. Պատարագի և Հոգեհանգստի արարողութիւններ և սգահանդէսներ։

Ս. Նշան եկեղեցիի չրջաբակին մէջ, նախաձեռնութեամբ վարժարանի հոգաբարձութեան, օրուան սրգատօնին նուիրուած Ս. Պատարագի և Հոգեհանգստի արարողութիւններէն վերջ, որոնք տեղի ունեցան չրջաբակին մէջ պատրաստուած վրաններու չորքին տակ, ծովածաւալ բազմութեան մը ներկայութեան սկսաւ սգահանդէսը։ Նախագահութեամբ Պատր. փոխանորդ Ճանսրզեան հայր սուրբի։ Պատրաստուած էր մասնաւոր մահաբեմ մը, որու բոլորտիքը կանգնած էին Քէլէկեան որբանոցի արիները։

Առանց խորութեան ամէն յարանուանութեան պատկանող հանդիսականներ ներկայ էին և բոլորն ալ պակառանքով կը խոնարհէին մեր անշիրիմ սիրելի նահատակներու յիշատակը խորհրդանշող դամբանին առջև։

Հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ Տիար Տօքթ. Վարդապետեան, որ կը վարէր օրուան հանդէսը, քանի մը խօսքով ներկաներուն հաղորդելէ վերջ օրուան սգատօնին խորհրդաւորութիւնը և յուզ ու անխօս սպասելու անհրաժեշտութիւնը, բեմ հրաւիրեց Պ. Սիմոն Սիմոնեան։

Պ. Սիմոնեան առաւելապէս ծանրացաւ թիւրք բարբարոս կառավարութեան հայերու բնաջնջման ծրագիրներու գործադրութեան վրայ և շեշտեց թէ թիւրք կառավարութիւնը և մանաւորապէս անոր ղեկավար ժառանգաւորականութիւնը, ամենամեծ վնասը պատճառեց իր երկրի յառաջդիմութեան։ Ի վերջոյ Պ. Սիմոնեան ըսաւ՝ թէ Ապրիլ 24ը ուխտի օր մը է, ամէն հայ այսօր պէտք է ուխտէ հաւատարիմ և հնազանդ մնալ մեր նահատակներու պատգամներուն, որոնք Ուրֆայի ձորերուն մէջ անթաղ և անշիրիմ սպաննուեցան։

Երկրորդ անգամ բեմ հրաւիրուեցաւ Տիկին Կիլիկեցին, որ բանաստեղծական ներշնչումով մը հարցումներ ուղղեց երէկուան մեր չէն ու փարթամ հայրենիքի աւերման պատճառները հասկնալու համար որ այժմ աւերակոյտի է վերածուած։ Տիկին Կիլիկեցին յուզեց բոլորը երբ ըսաւ՝ թէ մեր միլիոնաւոր նահատակները երկինքի տակ ոչ տեղ ունեցան և ոչ ալ դամբան։ Ան շեշտեց թէ յարգելու համար անոնց յիշատակը անհրաժեշտ է շարունակել իրենց գործը և հնազանդիլ անոնց պատգամներուն, որ կարելի պիտի ըլլայ միայն ազատ և անկախ հայրենիքի ստեղծումով և սուռաց անոր մեր ժողովուրդը չի պիտի փրկուի այս թափառական թշուառ կեանքէ։

Վերջին բանախօսն էր Պ. Գուրգէն Փափազեան, որ իր բանախօսութեան սրտողջ ներողութեան ընթացքին ներկաներուն պատճառեց արցունք։ Պ. Փափազեան մանրամասնօրէն բացատրեց մեր ժողովուրդի օտարին ձեռք երկարելու և օտարէն օգնութիւն յուսալու վնասակար հոգեբանութիւնը և անցեալի մէջ այդ ուղղութեամբ տարած աշխատանքները։ Եզրակացուց թէ տկարութիւն և ապարդիւն յոյս է այդ։ Մենք մեր բռունցքներուն վրայ դնենք մեր յոյսերը և օտարէն բան չսպասենք։ Ան զօրեղ փաստերով հաստատեց՝ թէ անմտութիւն է հայկական ջարդերն ու տարագրութիւնները վերագրել հայ կազմակերպութիւններուն։

Պ. Գուրգէն ի վերջոյ, յուզուած թօնով պատկերացուց կարգ մը հոգեսարսուռ տեսարաններ գաղթականական կեանքէ և առանց բացառութեան նէրկաներուն բոլորն ալ լացուց։

Եղան երկու արտասանութիւններ։ Ամեր. Համալսարանի հայ ուսանողներու նուագախումբը նուագեց յուզիչ կտորներ։

* * *

Հայ Լէգէոնական մարմնի նախաձեռնութեամբ սգահանդէս տեղի ունեցաւ նաև վրանաքաղաքի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ նախագահութեամբ կաթ. փոխանորդ Գեր. Տոնոյնի հայր սուրբի։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր. հայր սուրբը ուշադիր պատշաճի բացման խօսքով մը բացաւ հանդէսը։ Հայ գաղթականաց «Մահկեան» վարժարանի ուսանողութիւնը, իրենց երգերով և արտասանութիւններով կը մասնակցէին սգահանդէսին։

Առաջին բանախօսն էր Լէգէոնական Պ. Խաչատուր Գուլուզեան որ առհասարակ ծանրացաւ օրուան տօնի նշանակութեան մասին։ Երկրորդ բանախօսն էր Տիր Տօքթոր Միհրան Քէշիշեան, որ շատ պերճախօս բացատրութեամբ օղակեց կենդանիները մեռելներուն հետ և յիշեց կարգ մը դառն դրուագներ, որոնք արցունք խլեցին ներկաներէն։

* * *

Կէսօրէ վերջ, ժամը 2,30ին սգահանդէս տեղի ունեցաւ նաև Մերձ. Արևելքի որբերու ընկերացութեան սրահին մէջ։ Նմանապէս սրահը լեցուած էր։ Եղան արտասանութիւններ և մեներգներ։ Խօսեցան Պ. Սիմոնեան Պ. Տ. Մեսրոպեան և արժ. Դեոնիս քհնյ. Տրէզեան։

ՆԵՐԿԷԾ ՄԸ

ԱՊՐԻԼ 24Ը ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Երէկ տեղւոյս մէջ, կէսօրէ յետոյ ժամը 2ին, Ս. Սարգիս վանքին չրջաբակը, մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ սգահանդէս մը, Ապրիլ 24ի նահատակներուն նուիրուած։

Հանդէսը կազմա երպուած էր տեղւոյս թաղական խորհուրդին կողմէ, որուն իր բաժին մասնակցութիւնը բերած էր նոյնպէս ազգ վարժարանի հոգաբարձութիւնը։

Հանդէսին կը նախագահէր Գեր. Տ. Սուրէն վրդ. Քէմհանեան։ Տեղի ունեցան բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ և երգեր։

Բանախօսները վեր առին օրուայ նշանակութիւնը և թելադրեցին հաստատակամութեան ոգի, այս օրը նկատեն իրենց համար ամենանուիրական տօն, ինքնամփոփումի օր, վերապրելու իրենց սիրելի նահատակներուն հետ և աւելի ևս գօտեպնդուելով անոնց յիշատակներուն հետ աշխատիլ ի կատար հանելու, անոնց մեղի թողած նուիրական աւանդը, ազգային անկախութեան իրագործումը։

Մանաւանդ բանախօսներէն Տօքթ. Լ. Փոթուկեան, օրուայ տօնին առթիւ ինքնաշաչուի ենթարկեց մեր կորուստն ու չարը. և ծանրացաւ այն դէպքին վրայ որ թէև տուած ենք միլիոնի մօտ թանկագին կորուստ, իսկ ատոր փոխարէն չտած ենք.ի շարս այլ բաներու ազգային անկախութեան համար ժողովուրդին զգացումը որ դարձած է մեր ժողովուրդին մօտ այլևս մի բնազդ, որ հետզհետէ պիտի հասնի իր տրամաբանական վախճանին, անկախութեան առաբելագործումին։

Վարժարանի աշակերտներուն կողմէ արտասանուեցան, Վարուժանի «Կարմիր Հողը» և «Ընդեղնեայ Գրքոյ»ը, ու Թէքէեանի «Հայրենի Հողը»։

Հանդէսը փակուեցաւ հայր սուրբի վերջին խօսքով որ յայտնեց Ապրիլ 24ի, Եկեղեցական տօներու կարգը դասուած ըլլալը և մաղթեց, թելադրեց որ յետ այսու նման տօները կատարուին աւելի ճոխ ու փայլուն։

Ներկաները պահ մը ապրեցան իրենց սիրելի նահատակներուն յիշատակները և մեկնեցան աւելի ևս ոգեւորուած իրենց նահատակներու թողած աւանդովը։

Այս առթիւ պարտք կ'զգանք յիշել ոչ թէ՝ նման հանդէսներ պէտք է ըլլան աւելի խնամուած և ջանք ի գործ դրուին ազգային ինքնաբերաբար ոգեւորուելու համար։

Տէրսիմի և Սինճարի լեռներուն մէջ կան քիւրտ աշիրէթներ որոնց մէջ շատ կան Կարապետ օղլու Հասան, Մարկոս օղլու Հիսէյին ու նոնց հետքերը միչև մեր օրերը հասած են, մենք անցուցինք բռնակալութեան այդ ասիճանները, ուստի չթողունք որ մեր քթի տակ նոր նոր Իպրահիմներ և Մուսաներ կոսնցրնենք...։

13 Ապրիլ 1927 ՎԱՀԱՆԻԿ

Լնտիոք

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՍԳԱՏՕՆԸ ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Համաշխարհային պատերազմի ընթացքին զոհաբերուող բիւրաւոր հայ նահատակաց յիշատակը յաւերժացնելու համար, տեղւոյս հայ եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Սգահանդէս մը՝ ի նեբկայութեան երկսխուռն բազմութեան մը։

Կարգադիր յանձնախումբը, եկեղեցիի գաւիթին մէջ յարդարած էր մասնաւոր մահաբեմ մը, որուն վրայ զետեղուած էին Սեւերու մէջ պարուրուած նահատակ փաղանգին խմբանկարները ու Սեւ չղարշներու վրայ գրուած աւար պաշտաճի վերտառութիւններ, պատրաստուած ազգային վարժարանի սաներէն Պ. Եդուարդ Կէոյճեանի կողմէ։ Եկեղեցիին մուտքի դուռը ինչպէս նաև Աւագ խորանին ճակատը ծածկուած էին Սև պաստառներով։ Պատարագի աւարտումին յաջորդեց, հանդիսաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն և մաղթանք։

Առաջին բանախօսը վերապատուելի Կարապետ Հասէսեան, կրօնաբոյր քարոզով մը, Ս. Սահեփաննոս նախավկային քարկոծումէն օրինակ բերելով ցատագովեց Յանուն Քրիստոսի և Քրիստոնէութեան զոհաբերուելու անհրաժեշտութիւնը, մոռացութեան տալով Հայրենիքի պարագան...։

Տօքթ. Սուրէն Սիլվա, մօտաւորապէս 3 քառորդ ժամ տեւող, բանախօսութեամբ մը, արցունքոտ աչքով, ոգեկոչեց յիշատակը գաղափարական մեծ վարպետ մտաւորականներու, որոնք ինկան ազատութեան փշոտ ճանապարհին վրայ, հաւատքը իրենց հոգիին խորը, արդար ցասումի և անյագ վրէժի զգացումը իրենց սրտերուն մէջ, առանց երբեք կարենալ ողջունելու իրենց փայփայած գեղեցիկ երազներուն իրականացումը։ Յարգելի Տ-քթորը հակիրճօրէն թուեց մեր երեսնամեայ հերոսական պայքարները, մեծ եղեռնին սարսափները, թիւրք ոճրապարտ կառավարութեան, ամբողջ ցեղ մը անճետեւու դիւային ծրագիրները, յորդորեց երիտասարդութիւնն ու ժողովուրդը, միացեալ կուռ ճակատով մը, փոխադարձ վստահութեամբ, տարքերը իտացնել, ուժերը համադրել, պատրաստ գտնուելու համար հաշուեյարդարի մեծ օրուան։ Տօքթորը իր բանախօսութիւնը վերջացուց «Տասնաբանեայով» մը՝ ընդգծելով այն ուղին, որմէ ընթանալ իւրաքանչիւր հայ անհատի պարտականութիւնն է՝ կարենալ ստութեան գատապարտելու համար, թշնամիին հարուածնելուն ուժգին թափը։ Երգուեցան «Քիր իմ բալիկ» մեներգը և «Սեւ խաւարը»։

26 ապրիլ 1927 Ս. Ց. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Թրիփոլի

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱԼԱԾԱՆՔ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԴԷՄ

Երևանէն Յառաջի զոյնուած Մարտ 30 թուակիր թղթակցութեան մը մէջ կ'ըսուի։

1.—Հայաստանի սոլշեւիկեան չեկան ամիս ու կէսից աւելի է որ իր նկուղներից մէկում ձերբակալուած պահում է Գերագոյն հոգեւոր Խորհրդի անդամ և պատմագիր ու քննադատ Գիւտ եպս. Ղազարեանին, մեղադրելով նրան, որ իբր թէ հակասոլշեւիկեան գործեր է կատարում։

2.—Վրաստանի Հայոց Առաջնորդ Գէորգ Արքեպս Զէօրէքչեանը, չկարողանալով այլ ևս տոկալ Թիֆլիսի չեկայի բռնութիւններին և Թիֆլիսում գործող բարոյազուրկ կարգալոյծների խայտառակ արարքներին, հրաժարուեց իր պաշտօնից։

3.— Էջմիածինը (Կաթողիկոս և Գերագոյն խորհուրդը) յիշեալ հրաժարած առաջնորդի տեղն ուղարկում է Գերագոյն Խորհուրդի անդամ և փորձուած գործիչ Բագրատ արքեպս. Վարդազարեանին, որ երբ Էջմիածնից հասնում է Թիֆլիսի կայարանը, չեկայի լրտեսները ձերբակալում են նրան, նստեցնում են վագոն և Էջմիածին բերելով առնում են հսկողութեան տակ։

4.— Հայաստանի չեկան պարտադրել և նոյն իսկ բռնութիւններ է ի գործ դրել Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վրայ, որպէս զի իր ենց ցոյց տուած «վարդապետին (որն ամենայն հաւանութեամբ կարգազուրկ և անբայական Բենիկն է) անպայման եպիսկոպոս ձեռնադրէ և ուղարկէ Թիֆլիս իբր Վրաստանի Հայոց Առաջնորդ։

5.— Էջմիածնի միաբաններից բանտարկուած են նաև մի քանի վարդապետներ, զանազան զրպարտութիւններով, որոնք չեկան է հնարել։

«ԳՈՐԾ» ՀԱՆԴԷՍԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանի գրական ընկերութիւնը ձեռնարկած է «Գործ» անունով գեղարուեստական և գիտական պարբերական հանդէսի մը հրատարակութեան։ Այս առթիւ կազմուած է խմբագրական յանձնախումբ մը, որուն կ'անդամակցին Ա. Իսահակեան Շիրվանզադէ, Յ. Յովհաննէսեան, Յ. Մալխասեան Ս. Լիսիցեան, Գ. Լեւոնեան, Ե. Թաղիանոսեան։ Խմբագրութիւնը կոչ կ'ընէ հայ գրողներու մասնակցիլ հանդէսին, որուն Ա. թիւին զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի Շիրակի աղէտեալներուն։

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ

ՀՆԴԿԱՀԱՅԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Պոմպէյի (Հնդկաստան) հայ եկեղեցական վարչութիւնը Էջմիածնի Գերագ. Խորհուրդին ուղղած է նամակ մը, որով կը բողոքէ հայ եկեղեցին պառակտողներուն դէմ։

Եկեղեցական վարչութիւնը յիշելէ ետք «կարգազուրկ և խռովարար» Բենիկներուն չահատակութիւնները, կ'եզրակացնէ.— Ոչ Յազկերտներ, ոչ ցարեր, ոչ Գալիցիներ կարողացած են հայ ժողովուրդը անջատել իրեն Մայր Աթոռէն և ոչ ալ յաբուցած են այսքան անիմաստ հալածանքներ»։

ՀԱՅ ԿԻՆ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Աթէնքէն կը հաղորդեն թէ, անցեալ շաբթու ցաւալի դէպք մը տեղի ունեցած է Ֆիքոի հայ գաղթականներին մէջ։ Ոստիկանութիւնը կ'ուզէ տուն մը խուզարկել, յայտարարելով որ հաշիշ կը գտնուի հոն։ Տնեցիներէն երկու հայ կիներ կ'ընդդիմանան, առարկելով թէ, իրենց թափուի հասարակութեան լայն մասնակցութիւնը ապահովելու տեսակէտէն։ Նկատի ունենալով այն պարագան թէ՝ հանդէսի կազմակերպման ձեռնարկուած էր մեռասաներորդ ժամուն, իր ամբողջութեանը մէջ կարելի էր նկատել յաջող։

25 Ապրիլ 27 ՆՈՐԱՑՐ

Դամասկոս

ՏԵՂ, ԼՈՒՐԵՐ

ԻՆՉՊԷՍ ՄԱԳԵՑԱՒ «ՄԱՐԱԻԼ»Ի ԿՈՒԻԸ

Ինչպէս հաղորդած էինք, սնցեալ շաբաթ օր կէսօրէ վերջ Մաարաթի փողոցին մէջ երեք հոգի գիրար ըսպանցած էին։ Դէպքը պատահած է հեռեւեալ պարագաներու ցակ։ Խալիս Մուայէթ անուն թափառաբարոյ անձ մը մարուլ կը գնէ ադիսա փոքրիկ տղայէ մը։ Դրամը վճարելեն եւ մարուլը փեցտելեն վերջ, կը զանէ որ լաւ չէ գնածը։ Մարուլը կը նետէ վաճառողին վրայ եւ ետ կը պահանջէ դրամը։ Այս տեսարանին հեռուէն սուճարանէ մը ականատես Ահմէտ Քարքաբան որ իսկապէս կտրին եւ անուն հանած երիտասարդ մրն էր, կը մօտենայ միջամտելու, բայց Խալիս Մուայէտ հայհոյանքով կը պատասխանէ ասոր։ Փոխադարձուելու պարագային Խալիս վիզեն ծանր կերպով կը դաւնանահարէ Ահմէտը։ Այն ատեն մահամերձ վիճակի մէջ Ահմէտ Քարքաբան դաշոյնով կը յարձակի հակառակորդին վրայ եւ 16 տեղէ զարնելով կը մահացնէ Խալիսը, որմէ վերջ ինքն ալ իյնալով կանանչնանայ։ Իսկ Ապպուս էլ Թուրք միջամտած ատեն վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց կը փոխադրուի։

Պ. ՇԱՐԼ ՊԻՐՆԻԷ

Առջի օր Զուիցերիայեն խաղաղ ժամանեց միջազգային Կարմիր Խաչի Պէյրութի ներկայացուցիչ Պրն. Պիւրնիէյի հայրը՝ Պ. Շարլ Պիւրնիէ։

Պ. Պիւրնիէ պատերազմի ընթացքին խմբագրապետն էր «Կազէթ թիւ Լոզանէի», որու մէջ շատ մը հայանպաստ յօդուածներ հրատարակեց։

Պ. Պիւրնիէ սկիզբէն ի վեր եղած է հայասէր եւ ծառայած մեր ժողովուրդին։

Բարիգալուցս կը մաղթենք։

ԿՈՒԻ ԷՇՐԷՖԻԷ ԹԱՂԻՆ ՄԷՋ

Սնցեալ օր տամեան Հանենա Ապտել Մասեհ եւ Միխայէլ Ապտալ անուն երեք անձեր Կուսի բռնուեցան Էշրէֆիէ թաղին մէջ եւ զիրար բիրերով ծեծեցին, երբ արդէն դանակները սկսած էին ճօճիլ օդին մէջ, ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ եւ զանոնք ձերբակալեց։

ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ 3 ՀՈԳԻ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻՆ ԵՒ ՄԷԿ ՀՈԳԻ ԿՍՊԱՆՆՈՒԻ

Թրիփոլիի մէջ զեղեցիկ պարպուեցան խումբ մը մարդոց վրայ, երեք հոգի վիրաւորուեցան եւ մէկ հոգի սպաննուեցաւ։ Կարելի չէ եղած ճշդել թէ ո՞ր ուղղութենեն արձակուած են զենքերը։

ՈՒՐԻՇ ՈՃԻՐ ՄԸ ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄՕՏ

Թրիփոլիի Զոորբա գիւղին մէջ Սարգիս Ճուզէֆ Նասիֆ անուն անձ մը ատրճանակի հարուածով սպաննեց Ասաս Եուսուֆ Շէֆգը անուն 41 տարեկան անձ մը։ Մարդասպանը յաջողած է փախչիլ։

Յարդ կարելի չէ եղած սուզել ոճիրին դրդապատճառը։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՆԱՇԻՏԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

Պէյրութի մեծ սեռայի դուրսի բակի աբեարակի մեծ ժամացոյցը խաղաքիս ամենաճիշդ ժամացոյցն է ամեն օր ան կը ստուգի Բարիզեն Էյֆէլի անթել հեռագրով դրկուած նշաններով։

ՍԳԱՇԱՆԴԷՍՆԵՐ

Ապրիլ 24ին սգահանդէսներ տեսի ունեցած են Ճիւնիէի եւ Զահլէի մէջ։

Ճիւնիի սգահանդէսը, որ կազմակերպուած է ազգային վարժարանի ուսուցչական կազմին կողմէ անցած է շատ յաջող։ Նոյնպէս եղած են արտասանութիւններ եւ երգեր։ Օրուան բանախօսը՝ Պ. Ղազարոս Ղալիկեան իր մօտաւորապէս մէկ ժամ տեւող բանախօսութեամբ շեշտած է համերաշխութեան եւ սիրոյ անհրաժեշտութիւնը մեր ժողովուրդին համար։

* * *

Զահլէի Որբերու ընկերակցութեան սրահին մէջ եւս տօնուած է ապրիլ 24ի սգահանդէսը։ Պատրաստուած է մասնաւոր մահաբեմ։ Բանախօսած է Պ. Ս. Օրջանեան եւ վեր հանած է 1896 էն մինչեւ 1914 թուականին մղուած ազատագրական անօրինակ պայքարները հայ յեղափոխականներու կողմէ։

ԱՐԻՖ ՄԵՌԱԾ

Պէյրութի նախկին ոստիկանապետ սն տեսրէն Արիֆ, որ քանի մը ամիսէ իվեր բանտ դրուած էր, վերջին պահուն կիմանանք որ մեռած է։

ՍՏԱՑԱՆՔ

«Կրթասիրաց» ամսագրի Բ. տարի 18 թիւը։

Հասցէ Պէյրութ B. P. 654

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿԱՐ ՄԱԶԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱՇԱՍՏԱՏՈՒԻՆ

Փարիզէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսացի վարչայարդարներ և սափրիչներ Բիւ տը լա Փէի մէջ երանդագին աշխատանքներ կը թափեն, կիներու մազերը դարձեալ կիներու գլուխը դնելու։ Երկար մազը կիներու պատկն և կտրուած մազերը, կարճեցուած գանգուրները անյարմար ու թերի կը նկատուին պակերու համար իրիկուան չքեղ հագուստ նորը։

Այս սափրիչներու որոնք անցեալ տարի այնչափ գեղանի կիներու մազերը կտրեցին, այժմ զբաղած են կեղծամ շինելու գործով։ Եւ այնչափ վարպետ և իմաստուն եղած են անոնք, որ իրենց յաճախորդուհիներու ծամերը փճացուցած չեն, այլ իւրաքանչիւրին ծամը առանձին տեղ դրած են, գիտնալով որ շատ չանցած անոնք դարձեալ պիտի ուզեն երկար մազ կրել։

Այս վարչայարդարները կըսեն թէ մազ կտրելու յանցանքը իրենցը չէ, և իրենք չէ որ մօտաները կը ստեղծեն, այլ բուն իսկ կիները, որոնք վերջին տարիներուս մազ կարճեցնելու, ծոծրակ ածիլելու քմայքը ունեցան։

Փարիզեան ուրիշ մասնագէտներ ուժ կուտան այս շարժման, յայտարարելով թէ մազերու շարունակական կտրելը կիները ճաղատ մարդու կը վերածէ։

ԿՈՎԸ ՄԱՐԴ ԿԸ ԾՆԻ

«Եէնի Ասանա» թերթ թերթի պատմութեան համաձայն, Ատանայի շրջակայ ագարակներէն մէկուն մէջ, կով մը հորթ մը ծնած է որ մարդու կը նմանի...։ Նորածին հորթին չորս անդամները անմազ են, և ոտք ու ձեռքի կը նմանին, միայն թէ հինգ մատներ չունին։ Գլուխը կովու գլուխ է։ Այս տարօրինակ հորթամարդը ժամ մը միայն կեանք ունեցած է։

ՆՈՐԱՇՆԱՐ ՊԱՏԿԵՐԱՇԱՆ ԳՈՐԾԻՔ ՄԸ

Նիւ Եորքի մէջ ընկերվարական երիտասարդ մը Անաթոլ Ճոզէֆօ, հնարած է պատկերահան գործիք մը որու միջոցաւ ամէն մարդ կրնայ ինքզինքը լուսանկարել։

Այս պատկերահան գործիքը այնպէս մը շինուած է, որ ամէն մարդ կրնայ անոր մէջ 25 սէնթնոց մը ձգել, կանգնիլ անոր առաջ և 8 վայրկեան յետոյ ստանալ իր լուսանկարը։

Երիտասարդ լուսանկարիչը իր այս գիւտը ծախած է մէկ միլիոն տոլարի։ Գնողներն են Հէնրի Մորկընթաու, Ճէյմս Հարպրտ, Ճան ընտրվուտ, Բէյմուտ Պ. Սմոլ, որոնք ընկերութիւն մը կազմելով նորահնար պատկերահան մեքենան մատչելի պիտի ընեն հանրութեան։

Ահա այսպէս երէկ դեռ սղքատ երիտասարդ մը միլիոնատէր կըլլայ իր հանճարին միջոցաւ։ Անաթոլ Ճոզէֆօ յայտարարած է որ իր ստացած գումարին կէսը պիտի յատկացնէ զանազան բարեսիրական ձեռնարկներու, իսկ միւս կէսը պիտի յատկացնէ ուրիշ կէտերու փորձառութեան։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ՁԻՒԹ ԿԸ ԾԱՄԷ

Բրիտանական բանակը կ'ամերի կանանայ, կ'ըսեն Լոնտոնէն հեռագիրներ։ Կալլէսի իշխանին ըսած են թէ 3000000 կտոր ձիւթ կը բաժնուի ամէն տարի Բրիտանիոյ նաւային, ցամաքային և օդային ուժերուն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԿԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՊԵՏԸ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Հռոմ.— Իտալիոյ ազատ որմնադիրներու պետ Թորթիժիանի մասնաւոր հսկողութեան տակ առնուեցաւ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՐՕՔԻ ՄԷՋ

Թանժեր, 27 Ապրիլ.— Մօլայի զօրասիւնը յառաջանալով Մարոքի հարաւային արեւմուտքը Պաթիլինան գրաւեց։ Կօմէրտայի շրջաններու ապստամբները լուրջ վնասներ կրեցին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՈՍԿԻՆ

Բարիզ,— Պանք տը Ֆրանս 33 միլիոն ոսկի յանձնեց պանք տ'անգլէթըրի որ անոր վերադարձուց 463 միլիոն Ֆրանսական ճնչուն Ֆրանք։

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ ՐՕՆԻ ՋՐԱՆՑՔԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ Է

Մարսէյլ.— Պ. Ֆուտերկ Ռոնի թիւնէլին պաշտօնական բացումը կատարեց։ Այս թիւնէլը ունի 7 միլոմէթր երկայնութիւն, անոր շինութեան համար է 2 միլիոն 500 հազար խորանարդ մէթր։ սպառած եւ արժած է 250 միլիոն Ֆրանք։ այս թիւնէլին վերջանալովը Մարսէյլ քաղաքը Ռոն գետին միացնող ջրանցքին շինութիւնը գլուխ հանուեցաւ որուն ամբողջ երկայնութիւնն է 81 միլոմէթր։

Այսպիսով Միջերկրական ծովը Ռոն գետին միջոցաւ հաղորդակցութեան կը դրուի Ռոթերտամ քաղաքին հետ։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ՀԵՂԱՂՈՒՑԻՉ ԿԱԶԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ժընէվ 27 ապրիլ.— Զինաթափութեան նախապատրաստական խորհրդաժողովը ընդունեց Պելճիգայի եւ պզտիկ համաձայնութեան առաջարկը, որուն այժ տուին Ֆրանսան եւ Արժանթին, որով պատերազմի միջոցին կարգիլուի հեղձուցիչ եւ թունաւոր կազերու գործածութիւնը։

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լօնտոն, 27 ապրիլ.— Միջազգային օդանաւորդութեան խորհրդաժողովը բացուեցաւ։ Ներկայ էին Ֆրանսայի, անգլիոյ, Պելճիգայի, Իտալիոյ, Ճաբոնի, Բալոնիոյ, Պարսկաստանի, Բորթուգալի, Եուկոսլաւիոյ, Չէքօ-Սլավաքիոյ, Չիլիի, Ուրակուայի, Յունաստանի, Սիամի եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչները։ Ժողովը զբաղեցաւ սաւառնակներու վրայ հաստատուելիք անթել հեռագրի մեքենայի վերաբերեալ, եւ ուրիշ թեմեր հարցերով, եւ օդանաւորդները բժշկական քննութեան ենթարկելու հարցը։ Խորհրդաժողովը որոշեց առաջնորդել որ կիներն ալ համբարձ փոխադրող սաւառնակներ առաջնորդեն։

ՆՈՐ ՁՐԱՀԱՒՈՐ ՄԸ

Լօնտոն, 27 ապրիլ.— 35,000 թօնանոց Նելսոն գրահաւորը որուն երկայնութիւնն է 234 մէթր, Բորթսմուտի բացերը իր առաջին փորձերը բրաւ։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ ԼԻԹՈՒԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գովնո. 27 Ապրիլ.— Համայնավարները ժողովուրդին ապստամբական գրգռութիւններ բրած ըլլալով, պաշարման վիճակ յայտարարուեցաւ ամբողջ լիթուանիոյ մէջ։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Բարիզ.— Համայնավարներու միութեան դաշնակցային ճոնկրէն միաձայնութեամբ որոշում մը ընդունեց որով կը մերժուի ընկերվարականներու հետ կռուելու առաջարկը։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳՆԵՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆլորանս 27 ապրիլ.— Անգլիական թղթագրամ կեղծող յոյն դրամանենգներու մեծ ընկերութեան մը անդամներէն հինգ հոգի ձերբակալուեցաւ Ֆլորանսի մէջ, գրաւուեցան երեք տպագրական մեքենաներ, երեք միլիոն անգլիական կեղծ պանքնոթներ։

Պ. ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ԻՎԵՐՋԻՆ ԼԷԿ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Կռոմ.— Պ. Մուսոլինիի վրայ վերջին մահափորձ կատարող Զապատոն իր բացակայութեան 35 տարի բերդարգելութեան դատապարտուեցաւ։

ՆՈՐ ՖԱՇԻՍՏ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Հռոմ 28 ապրիլ.— Պ. Մուսոլինին էզիո Կարիպալտին Ֆաշիստ կամաւորներու հրամանատար կարգեց։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՇԼԻՃԸ

Գանիրէ 28 ապրիլ.— Վալի Ճաֆար բաշան պատերազմական եւ ծովային նախարար նշանակուեցաւ։

ԹԻՒՐՔԻԱ

ՀՕՃԱ ՄԸ ՎԱՆՔ ՄՏՆԵԼ Կ'ՈՒԶԷ

Հէլլէնական գրաւման միջոցին Այտընի միւֆթի հօճա Շէվքը, հելլենականց մեծ խաչի պատանդները ստացած էր զօր. Ռափուլասի կողմէ, իր կատարած ծառայութեանց համար։ Հէլլէն բանակի պարտութենէն վերջ, յիշեալ միւֆթին Ցունաստան փախած էր, և հոս ու հոն կը թափառէր այն տեղ, անօթի և թշուառ վիճակով։ Ի վերջոյ, հօճա Շէվքը Այնորոզ գացած և խնդրած է որ այնտեղի վանքերէն մէկուն մէջ ընդունուի։ Այս առթիւ հօճա Շէվքը հեռաւորը յայտարարած է Սելանիկի Ֆոս Թերթին.—

«Այս օր, մեծ խաչին պատուանշանէն զատ ուրիշ հարստութիւն չունիմ։ Հոս եկած եմ կուսակալէն խնդրելու որ, թոյլ տրուի ինձի կեանքս վերջին օրերը աղօթքով անցնելու կրօնաւոր երբայրներու մօտ, յուսամ որ այս տեղի քրիստոնեայ եղբայրներս պիտի ընդունին զիս հոն։ Ոչ մէկուն բան ըլլալ կ'ուզեմ, որովհետև դժուար է ինձի ասոր անոր հետ ժամանակ անցնել. մուրալու համար չեկայ այստեղ, տասը վայրկեանի ժամադրութիւն մը խնդրելու ընդհ. կուսակալէն, այս թոյլտուութիւնը ուզելու համար»։

ՈՃԻՐ ՍԸ ՍԻՐՔԷՃԻԻ ՄԷՋ

Սիրքէճիի Մէյմէնէթ խանին մէջ ահաւոր ոճիր մը գործուած է։ 5—6 ոճրագործներ գիշեր մը Սիրքէճիի Մէյմէնէթ խանէն ներս կը մտնեն և պահապան արաբկիրցի Մէհմէտը կը կապեն ձեռքերէն ու ոտքերէն և եւ քանի մը ուրագի բազմաթիւ հարուածներ իջեցնելով դուրս կը ժայթքեցնեն անոր ուղեղը։

Հետեւեալ օր, առաւօտ պաղած արեան ճապաղիքներու մէջ կը գտնուի պահապան Մէհմէտի դիակը։

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ՄԱՇԱՊԱՐՏ

Էսկիշիրի Եղեռնադատ ատեանը մահուան դատապարտեց Իսկիլիզ Մէհմէտը և իր գլխաւոր ընկերները։ Սիւս ամբաստանեալներէն 7 հոգի 5—20 տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Ինչպէս յայտնի է, Մէհմէտ կամբասանուէր թէ իր հրոսախումբին հետ շատ մը չարիքներ գործած և մարդ սպաննած է։

Մահավճիռը պիտի քննուի վճռաբեկ ատեանին կողմէ։

ՄԷԿ ՇԱԲԹՈՒԱՆ ՄԷՋ ԹՈՔԱԽՏԻ 82 ՄԱՀ

Առողջապահական անօրէնութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան համաձայն, վերջին շաբթուան ընթացքին Թոքախտէն 82 հոգի մեռած են Պոլսոյ մէջ։ Միջոց մը անհ սկնալի թուած է այս ահաւոր թիւը և հրահանգ տրուած է նոր քննութիւն մը կատարել։ Ստուգուած է սակայն որ ճիշդ է ա՛ս հաշիւը։

ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Լքեալ գոյքերու մէկ մասը կալուածական դրամատան յանձնուած էր և մնացեալն ալ էվգաֆին։ Էվգաֆը իրեն յանձնուած գոյքերէն 40 կըտոր չէնք ծախած է, փոխարժէքը մառնավաճառներով գանձելու պայմանով։

Հայ Վաճառականներուն եւ Գործի Մարդոց

«ԱԶԴԱԿ» ՏՊԱՐԱՆԸ

Ընկերակցած ըլլալով Պէյրութի ծանօթ տպարանատէրի մը հետ, կը պատրաստէ հայերէն, արաբերէն եւ Ֆրանսերէն լեզուներով ամէն տեսակ վաճառականական հաշուետետրներ, հաշուեցուցակներ, ձեռքի եւ պատի ամէն չափի յայտարարութիւններ, հրաւիրագիրներ, այցեքարտեր եւայլն, եւայլն։

Օժտուած է տպարանական ամէն տեսակ կազմածներով՝ ելեքտրաշարժ մեքենաներ, մկրատ, կազմատուն, գրամեքենայ եւայլն։

Իր աշխատաւորները հայ արհեստաւորներ են։ Ամենազեղչուած գին եւ խիստ մաքուր ու ճաշակաւոր գործ։

Մէկ անգամ միայն փորձեցէք։

Ապսպրանքներ կ'ընդունի Սիւրիոյ բոլոր քաղաքներէն։—

Հասցէ՝ «AZTAG» B. P. 587 Beyrouth

ՔԻՒՐԱԼ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԱԾ

Բաւական երկար տեսնէ ի վեր փակ մնացած «Քիւրսաթի սրահը, վաղուընէ սկսեալ պիտի վերաբացուի, աւելի լուսաւորուած, նորոգուած եւ կահաւորուած վիճակով։

Միակ հայկական ժամադրավայրը, մաքուր և դիւրամատչելի։

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԳԻՆԵՏԱՆ ՄԷՋ

ԹԱՐԳՄ· EDMNOD PASCAL — Մարսէյլ Բրէվոյէն

Օրիորդ Սեսիլ Լէրիթիէ առ Ֆոյր Ալպանի, Վանք Ուրսուլեան կուսանց, ի Շաթէլրո։

Բարիզ 27 փետրուար

Ա՜հ Սիրելի քոյր Ալպանի, որքան անակնկալ կեանքիս մէջ, երէկ առտուընէ ի վեր— այն ժամէն ի վեր ուր դուք ինձի ընկերակցեցաք Շաթէլրոյի կայարանը, տեղաւորեցիք կանանց բաժնեակին մէջ, ողջագուրեցիք ու թողուցիք։ Երեւակայեցէք որ բոլորովին միանակ եմ, Փարիզ, Ջանս փողոցին, մեծ տխուր ապարանքին մէջ... բոլորովին միանակ ըսպասաւորներուն հետ անշուշտ։ Բայց ոչ հայրիկ ոչ մայրիկ, ոչ հօրաքոյր Լիւսի։ Կերեւի թէ ձիւնափոթորիկ մը, Անէսի կողմը, շոգեկառքերը քակառեր է այն համբուն վրայ զոր անոնք առեր էին Իտալիայէն։

Կը յիշէ՞ք, սիրելի քոյրս, այն ոայրկեանին, ուր ես միայնիկ կանգնեցաց բաժնեակը ելայ հոն միայն անձ մը կար խարտեաշ, և շատ պարզ ճանապարհորդուհի մը։ երկաթակապոյտ շրջազգեստ, գունչակեայ պարեգօտ, մոխրագոյն փոքրիկ գլխաշոր։ թանձր քթոցիկ։ Ինք կարծես կը նիրհէր անկիւն մը, մատերուն ծայրով բռնելով թխաթոյր քեմխտակազմ սիրուն գիրք մը։ խորհեցանք որ աղօթագիրք մըն էր այդ և կը յիշեմ որ դուք ինձի ըսիք.

— Բարեպաշտ անձի մը հետ պիպի ճամբորդէք... իրեն պէս ըրէք աղջիկս և դուրս հանեցէք ձեր մաշտոցը ձեր պայուսակէն... ճամբորդութիւնը շուտ կանցնի երբ մարդ կաղօթէ։

Մինչև Թուր, զլուխ գլխի մնացինք անծանօթն ու ես։ Ինք կը շարունակէր քնանալ։ Թուր, տարեց կին մը մտաւ մեր բաժնեակը կուղով մը բերելով։ Առպոտ ձայներ կելլէին այդ կողովէն որ թութակ մը կը պարունակէր։ Անծանօթն արթնցաւ իր շուրջը դիտեց։ Տարորոշ ժպիտ մը փոխանակեցինք։ Ինք բոլորովին վերցուց իր քօղիկը, ես հշգիտեցի որ ինք սիրուն էր, շատ դալուկ, իմ ճաշակովս տարօրէն փայլուն աչքերով։ Ինք սկսաւ իր գիրքը կարդալ. Աչ երեսին վրայ կոմուհիի թագ մը նշմարեցի։

Թութակակիր պառաւ կինը Պրլուա իջաւ, անմիջապէս կոմսուհին (զինքը այսպէս պիտի նշանակեմ իր անունը չգիտնալուս համար) իր գիրքը գոցեց և խօսքի բռնուեցաւ ինձի հետ... ի՞նչ ըսաւ ինձի։ Նշանակելի ոչ մէկ բան, օդին, շոգեկառքի արագութեան, թութակակիր կնոջ վրայ խօսեցանք։ Ժամուայ մը ակամայ լռութենէ յետոյ, ես շատ ուրախ էի քիչ մը լեզուն քակելու։

Այս ձեզի չի պիտի զարմացնէ, սիրելի քոյր Ալպանի, որ շատ յաճախ երեսիս կը զարնէք, շտապոսութիւնն։ Ինձի կը տեսնէ՞ք Շաթէլրոյէն Փարիզ երթալ առանց բառ մը ըսելու։ Անպայման մեռած պիտի ըլլայի արդէն։

Ժամ մը ետքը ճամբու ընկերս հիս և ես աշխարհի ամենալաւ բարեկամներն էինք։ Ինք ինձի ըսաւ որ տարին մօտաւորապէս երեք ամիս, Ապրիլին մինչև մեծ մրցանակը Փարիզ կը բնակէր։ Զմեռը Նիս կերթար, ամառը դաշտը, ծովը։ Ես ըսի, ինչպէս ինքզինքս կը կոչէի։ Պատմեցի որ զարմուհիս Տէրպլէն կամուսնանա, որ ես անոր պատուոյ օրիորդն էի, որ անտարակոյս նախընթաց օրուն հասած ծնողքս Փարիզ պիտի գային։

Շարունակելի

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

Հոր Եպեկոյթ - Պարահանդէս

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ԵՐԿ. ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

7 Մայիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9 ին Ժողովրդային Տան սրահին մէջ: Ընտրուած հասարակութիւն եւ նախ յայտագիր։

ՄԱՆՕԹ.— Նախապէս տոմսակ չապահովողները չեն ընդունուիր։

ՏՕՔԹ. Յ. ԵՂԻԱԷԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՅԺ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Փսխադրուած ըլլալով Վէյկան փողոց, Պէյէթի մեծ շէնքին առեւելեան կողմը, մզկիթին ճիշդ դիմաց, բարեիրդ ոէն կը գտնուի ակուայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ:

Ընդունելութեան պահեր ամէն օր եւ ամէն ժամ։

Հիւսանոց Օթէլ Պաղտատ

ՊԷՅՐՈՒԹ ՆԱԻԱՀԱՆԳՍՏԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ

Եղեքտրականութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծովահայեաց սենեակներ, ժամչի գիներ, լաւ ոսպասարկութիւն, տաք և պաղ ջուրի բաղնիք և ընտանեկան մասնաւոր բաժիններ։ Նաև գիւրիութիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը հայթայթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ։

Տէր և Տնօրէն

ՍՏԵՓԱՆ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Հարաւային Ամերիկա մեկնող երիտասարդներուն անհրաժեշտ է որ Է առնեսս։

Լուսանկարչութեան գործը ամենէն աւելի յաջողն է այդ երկրին մէջ: Մեկնելէ առաջ, կարճ ժամանակուան ընթացքին կարելի է սորվիլ առնեսը: Սարվեցնելը մասնաւոր պայմանագրութեամբ կը երաշխաւորուի:

Շատեր օգտուած են այս առիթէն եւ նրանցմէ ապացոյցներ:

Պայմանները դիւրամատչելի են:

Փրաթիքի լայն պատենութիւն զոյգ աթելիէներու մէջ։

Այս գործին պայմաններուն, ինչպէս նաեւ լուսանկարուելու համար՝ դիմեցէք Լուսանկարիչ ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ի Պուրն, Նահրի ճամբուն սկիզբը:

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Քրանսա, Հարաւային Ամերիկա, եւ այլուր մեկնող ճամբորդներու, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմ մեկնող ուխտաւորներու ուշադրութեան կը յանձնենք, թէ ի վիճակի ենք ամէն տեսակի դիւրութիւններ ընծայել տեղագրեու պատրաստութեան, ինչպէս նաեւ վիզէի մասին, միշտ մեզ կեդրոն ունենալով Օթէլ Մարսիլիան։

Այս բոլորի հետ ամենաղիւրամատչելի գիներով եւ լաւագոյն պայմաններով տոմսակներ կը հայթայթենք աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներու, ի մասնաւորի Հարաւային Ամերիկայի համար, ուր մեկնիլ փափաքող ճամբորդները այժմէն իսկ կ'արձանագրենք իրենց լաւագոյն պայմաններ ապահովելու հաստատ երաշխիքով:

Օթէլին կից հաստատած ենք նաեւ առանձին յանձնակատարութիւն մը, որու միակ նպատակն է միջոցներէ եւ հաստատ հասցէէ զուրկ հեռաւոր ազգայիններուն հաղորդակցութեան եւ զանազան յանձնարարութիւններուն դիւրութիւն տալ։

Մանրամասնութեանց համար դիմել հեռախօսեալ հասցէին՝

ՇԱՒԱՐՇ ԵԱՀՆԵԱՆ

Օթէլ Մարսէլիա Պէյրութ, Բor

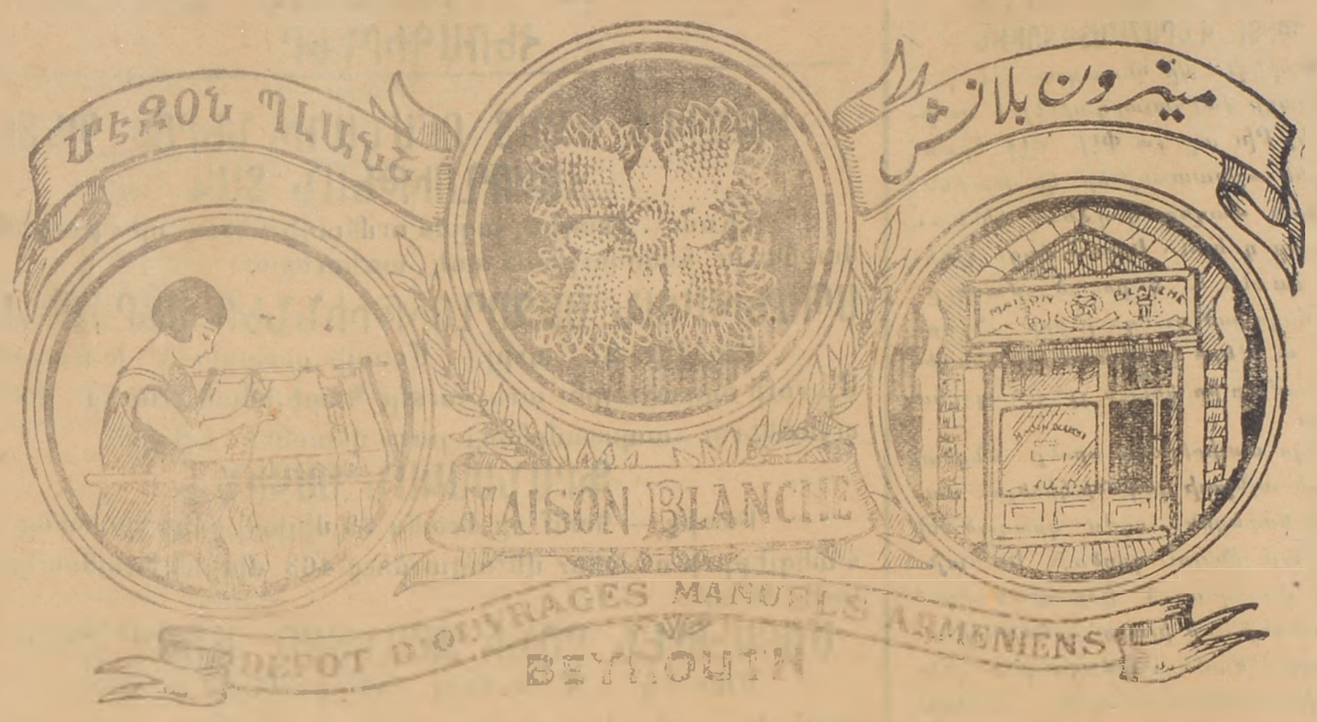

ՄԷԶՕՆ ՊԼԱՆՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

(10 ԱՎԵՆԻՒ ՎԷՅԿԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԷՅՐՈՒԹ)

Կ'ստանձնէ պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեղանի ծածկոցներ, անձեռոցներ, մահճակալի ծածկոցներ, վարագոյրներ։ կանանց յատուկ ամէն տեսակ ասեղնագործուած շրջազգեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և առանց ասեղնագործուած թաշկինակներ եւայն եւայն։

Հպասպասնը կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներէն։

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ներքին և վէներական հիւանդութեանց

Ներճամիտ, արագ և արմատական դարմանում

ՀԻՒԱՆԴ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 8-12 և 2-6

Կիրակի եւ տօնական օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ

'Դարմանատուն'

ԺՕՐԺ ՀԱՏԼԷՏ ՓՈՂՈՑ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

- Ա պէլ -

Կը պատրաստէ մեծ խնամքով նորաձեւ լոյսերով գեղարուեստական նարազաս լուսանկարներ մեծադիր նկարներ եւ բարդ փոսքալներ

Արուեստը իւրացուցած է Փարիզի մեծագոյն արուեստատան մէջ

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

Դիմել ծովեզերք Զէյթունի փողոց

(9 avenue des Français)

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ,

ՎԿԱՅԵՆԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՐԼԻՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Սչֆի, սկանջի, քթի եւ կոկորդի ճիւանդութեանց

Ընդուն. ժամեր 9—12,30, 3—5,30, Կուրо փողոց։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

29 ԱՊՐԻԼ 1927

Եգիպտ. ոսկի ս. դ.	633
Սթերլին	620
Տոլար	126
Օսմ. հնչ. ոսկի	552.5
Ֆրանս. » »	480
Անգլ. » »	614
Թրքական թղթ.	64
» » Պ. Օ.	111
» Արծաթ մէճիտ	52
Սուրիական ոսկեղրամ	18.07.5
Դր. Ֆօնս. 1886 ս. դրմ.	20,00
» 1903 »	17,70
» 1911 »	15,00

Սէնթրեան եղբարք
Թելեֆօն 1—38

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի փակել իրենց առաջին վերջումեայ բաժնեգիրները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

կարդացէք

եւ

ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ

« ԱԶԴԱԿ » Հայաթերթը

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ ԿՈՒԶՈՒԻ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Քէլէկեան Սիսուան որբանոցներուն համար կ'ուզուի փորձառու և կարող դերձակուհի մը։ Թեկնածուները թող դիմեն որբանոցի տեսչութեան, կէսօրէ վերջերը, պայմանները հասկնալու համար։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿ»Ի ԹԻՒ 14

ԿԱՐՄԻՐ ՏՈՒՆԸ

Բ. ՄԱՍ

Ատանայի կոտորածի արձագանգը.— Իթթիհատի հատուցումը.— Ճէմալ Ատանայի կուսակալ.— Հայ պատրիարքարանի եւ Զօհրապ էֆէնտիի վկայութիւնները Ճէմալի մասին.— Արեւելեան նահանգներու վարչաձեւը.— Իթթիհատի համակերպութիւնը.—

Ատանայի քաղաքին և կուսակալութեան ուրիշ գանազան մասերուն մէջ տեղի ունեցած կոտորածներն ու կողոպուտները ի հարկէ շատ դէպ արձագանգ պիտի գտնէին եւրոպայի մամուլին մէջ և հայ կազմակերպութիւններն ալ աւելի պիտի գրգռուէին Թիւրքիոյ դէմ։ Իթթիհատ բերազգը ի պէտս իրը փրկելու համար այդ երևոյթը, կրկին դուռ գրութիւններ պատրաստեց։ Նախ բոլոր պատասխանատուութիւնները բեռցուցին տեղական կառավարութեան և ժողովուրդին վրայ և հայ պատրիարքարանը և Դաշնակ կուսակցութեան լիտրները խաբեցին և խոստացան որ իրենց փափաքած անձը Ատանայի կուսակալ պիտի նշանակեն։

Կասկած չկայ անշուշտ որ Իթթիհատ թէրագգրն արդէն իր թեկնածուն ունէր Ատանայի կուսակալութեան համար և ամէն գնով պիտի յաջողցնէր անոր ընտրութիւնը։ Իթթիհատի այդ վստահելի և հաստատում թեկնածուն էր Իսկիւտարի Միւբէսարիֆ Ճէմալ պէյ, որ իթթիհատի տիրապետներէն և ամենագործօն անդամներէն մէկն էր։ Ճէմալ անձնական բարեկամն էր Դաշնակ պետերէն մի քանիին, մասնաւորապէս Պօղոս երեսփոխան Բրիգոր Զօհրապ էֆէնտիին։ Հայերու կողմէ իր թեկնածութիւնը առաջարկուելուն համար Ճէմալ դիմեց Զօհրապ էֆէնտիին և խոստացաւ անոր տուած հրահանգներուն և թելադրութիւններուն համաձայն քալել։ Զօհրապ, հայ պատրիարքարանի մէջ իր ունեցած հեղինակութեան չնորհիւ յաջողցուց Ճէմալի թեկնածութիւնը, այս կերպով իբր թէ Ճէմալ Ատանայի կուսակալ նշանակուեցաւ։ հայերու ցուցմունքով, մինչդեռ իթթիհատի որոշումն ալ այդ էր արդէն։

Ճէմալը Ատանայի կուսակալ նշանակելով իթթիհատ թէրագգը կուսակցութիւնը թէ մեղմացուցած եղաւ իր ոճիրային արարքները և թէ ալ սիրաշահած եղաւ հայ քաղաքացիներն ու պատրիարքարանը։ Մենք այժմ չպիտի խօսինք՝ թէ Ճէմալ Ատանայի կուսակալ ըլլալէ վերջ յարգեց իր խոստումը և Զօհրապ էֆէնտիին հանդէպ ինչ դիրք բռնեց։ այս կէտերը արդէն ամէն հայ գիտէ, ամէն հայ գիտէ նաև թէ Ճէմալ, իր բարեբարին՝ Զօհրապի հանդէպ ինչ անտարբեր վերաբերմունք ցոյց տրուաւ։ երբ ան, տարագրութեան ընթացքին, Հալէպի մէջ, մասնաւոր նամակով մը խնդրեց Ճէմալէն իր արձակումը։ Մինչ սա չատ որոշ է, որ իթթիհատ թէրագգրն կիլիկիոյ կոտորածէն վերջ, միշտ առիթ կ'ըսպասէր իր հայաջինջ ծրագիրը գործադրելու համար և որ պարզուեցաւ հաստատ ին պատերազմի հոչակումով։

Իթթիհատ թէրագգրն, կիլիկիոյ կոտորածէն յետոյ, Պալքանեան ճակատի վրայ պարտուելէն վերջ, Ռուսիոյ ճնշումով և Գերմանիոյ համակերպութեամբ յօժարեցաւ արեւելեան նահանգները երկուքի բաժնել, և իւրաքանչիւրը յանձնել չէզոք տէրութիւններու կողմէ նշանակուած անձի մը։ Մինչև անգամ Զուիցերիայի Պ. Վ. Հսնհմեկ և Հոլոնտացի Պ. Հօֆ նշանակուած էին և այդ նոր վարչաձևի Բրոքոֆոլը թիւրքիոյ կողմէ վարչապետ Սաֆտ Հալիմ փաշա և մեծ տէրութիւններու կողմէ ալ ռուսական դեսպան Ուլրէվիչ ստորագրած էին։

Այս նոր կարգադրութիւնը մասնաւոր խանդավառութիւն յառաջացուցած էր հայերու մէջ։ Դաշնակցութիւնը, որ ամենազօրաւորն էր հայերու մէջ և լաւ յարաբերութիւններ ունէր կառավարութեան հետ, իր պետերը ունեցան հեղինակութիւն ունէին թիւրք պետական մարդոց վրայ։

Իթթիհատի համակերպութիւնը այս նոր վարչաձևին, բռնադրօսիկ էր և ակամայ։ ան միշտ հաւատարիմ «Թիւրքիան Թիւրքի համար» իր ըսելիքին և ուխտին յարմար ատիթը կ'սպասէր խպատ ջնջելու ոչ քրիստոնեայ ժողովուրդը և որ այդէն չուտով ներկայացուցեցաւ հաշվեսարհային պատերազմի յայտարարութեամբ։

X.

Արտօնատէր՝
ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ